

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Cdo/17/2019
Identifikačné číslo spisu: 2315217542
Dátum vydania rozhodnutia: 30.01.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Mária Trubanová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:2315217542.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu W. A., bývajúceho v T., zastúpeného JUDr. Milan Ficek, advokát s.r.o., so sídlom v Bratislave, Žilinská 14, IČO: 47 232 757, proti žalovanej W. A., bývajúcej v F., zastúpenej JAVOR - TOKÁR advokátska kancelária, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Stará Vajnorská cesta 37, IČO: 36 264 750, o zaplatenie 31 180,28 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Galanta pod sp. zn. 8C/505/2015, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 23. apríla 2018 sp. zn. 23Co/122/2017, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žalobca má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Galanta (ďalej aj ako „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom zo dňa 8. decembra 2016 č. k. 8C/505/2015-83 rozhodol, že žalovaná je povinná zaplatiť žalobcovi 31 180,28 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5,25 % ročne zo sumy 31 180,28 eur od 12. mája 2014 do zaplatenia, všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Súčasne rozhodol, že žalobca má voči žalovanej nárok na náhradu trov konania vo výške 100 %. V odôvodnení uviedol, že z vykonaného dokazovania bolo preukázané a medzi sporovými stranami nebolo sporné, že z účtu žalobcu na účet žalovanej bola poukázaná suma 33 137,28 eur. Tvrdenie žalovanej, že uvedená suma bola peňažnými prostriedkami syna žalobcu, ktorý ich získal predajom bytu v B., bolo vyvrátené listinnými dôkazmi, z ktorých jednoznačne vyplýva, že byt v B. bol vo vlastníctve žalobcu a jeho manželky. Žalobca a jeho manželka predmetný byt v B. nadobudli na základe kúpnej zmluvy z roku 2003 od Stavebného bytového družstva občanov so sídlom v Pezinku, pričom v predchádzajúcom období mali predmetný byt v nájme. V zmysle § 132 ods. 1 Občianskeho zákonníka vlastníctvo veci možno nadobudnúť kúpnu, darovacou alebo inou zmluvou. Žalobca a jeho manželka nadobudli byt do bezpodielového spoluvlastníctva manželov (ďalej aj „BSM“) kúpnu zmluvou. Kúpnu zmluvou zo dňa 2. novembra 2012 byt odpredali a peniaze za predaj kupujúci poukázali na účet žalobcu a časť peňazí vo výške 18 076,96 eur bola poukázaná na splatenie úveru. O tom, že žalobca a jeho manželka boli vlastníkami bytu v B., ktorý predali, svedčil aj list vlastníctva, v ktorom boli uvedení ako vlastníci. Podľa zákona č. 162/1995 Z.z. o

katastri nehnuteľností podľa § 70 ods. 1 údaje katastra uvedené v § 7 sú hodnoverné, ak sa nepreukáže opak. Podľa § 71 ods. 1, 2 citovaného zákona záväzné údaje katastra sa používajú najmä na ochranu práv k nehnuteľnostiam, na účely správy daní a poplatkov atď. Záväzné údaje katastra slúžia ako podklad na písomné vyhotovenie verejných listín a iných listín. Žalovaná tvrdila, že poskytnuté finančné prostriedky boli z dôvodu, že v dome bude mať syn žalobcu doživotné užívacie právo a jeho syn tam bude mať k dispozícii vlastnú izbu. Naproti tomu žalobca tvrdil, že išlo o pôžičku a s úd mal uvedené tvrdenie preukázané z výsluchu svedkov. Tiež z listu vlastníctva vyplynulo, že žiadna ťarcha - vecné bremeno týkajúce sa bývania syna žalobcu na liste vlastníctva nie je vyznačené. Okresný súd konštatoval, že išlo o pôžičku medzi sporovými stranami, o čom svedčí aj fakt, že vzápätí, čo boli žalovanej na účet pripísané peniaze v sume 30 000 eur, poukázala svojim rodičom, ktorí neskôr kúpnu zmluvou z 11. apríla 2014 previedli na ňu nehnuteľnosti. K námietke premlčania vznesenej žalovanou okresný súd uviedol, že pohľadávka žalobcu voči žalovanej nebola premlčaná, nakoľko právo na plnenie zo zmluvy o pôžičke sa premlčuje vo všeobecnej trojročnej premlčacej dobe podľa § 101 Občianskeho zákonníka. Vzhľadom na to, že medzi sporovými stranami sa jednalo o pôžičku, kde je žalovanou za cenu bývania jej manžela, syna žalobcu, keď v zmysle § 18 Zákona o rodine manželia sú povinní spolu žiť. Tým, že žalovaná uzavrela manželstvo so synom žalobcu, automaticky mu vzniklo právo bývať spolu so žalovanou v nehnuteľnosti, ktorú hodlala kúpiť a neskôr kúpila od svojich rodičov. Toto právo bývania by trvalo synovi žalobcu - manželovi žalovanej počas celého trvania manželstva napriek tomu, že žalovaná by bola výlučnou vlastníčkou nehnuteľnosti, nemohla by sa účinne domáhať vypratania syna žalobcu z nehnuteľnosti. Syn žalobcu má plnú spôsobilosť k právnym úkonom a žalobca neručí za jeho záväzky. Úhrada dlhov bývalého manžela žalovanej môže byť jedine zohľadnená pri vyporiadaní BSM žalovanej a jej bývalého manžela. Čo sa týka priznanej istiny 31 180,28 eur, táto bola vypočítaná zo sumy 33 137,28 eur, od ktorej bola odpočítaná suma 1 957 eur, ktorá bola žalovanou zaslaná na účet žalobcu. Vznik omeškania žalovanej so splatením peňažného dlhu bol stanovený na 12. mája 2014, čo je 30 dní odo dňa, kedy žalovaná nadobudla dom do výlučného vlastníctva. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 255 ods. 1, 2 a § 262 ods. 1, 2 Civilného sporového poriadku č. 160/2015 Z.z. (ďalej aj „CSP“).

2. Krajský súd v Trnave (ďalej aj ako „odvolací súd“) na odvolanie žalovanej rozsudkom z 23. apríla 2018 sp. zn. 23Co/122/2017 napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správny s poukazom na § 387 ods. 1 a 2 CSP. V odôvodnení skonštatoval správnosť dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podala žalovaná (ďalej aj ako „dovolateľka“) dovolanie s poukazom na § 420 písm. f/ CSP a § 421 ods. 1 písm. a/ CSP. Vádu v zmysle § 420 písm. f/ CSP odôvodňovala poukazom na svoje námietky uvádzané v odvolaní, na ktoré jej odvolací súd nedal odpoveď, preto považuje odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu za nedostatočné. Akcentovala hlavne námietku voči tvrdeniu žalobcu (a teda skutkového zistenia súdu prvej inštancie) o ústnej dohode výšky pôžičky jeden milión korún, keď v danom čase Slovenská koruna ako platidlo neexistovala, a preto takto uzatvorená zmluva, ktorej plnenie je nemožné, nemohla byť platne uzatvorená. Reálne boli dovolateľke poskytnuté eurá, avšak po prepočte konverzným kurzom podľa žalobcu dohodnutá výška pôžičky predstavuje sumu 33 193,92 eur, na účet žalobkyne však bola pripísaná suma 33 137,28 eur, čo nezodpovedá tvrdeniu žalobcu a skutkovému zisteniu súdu prvej inštancie. Dovolateľka tiež namietala postup súdu, keď jej právnomu zástupcovi bolo znemožnené viesť riadne výsluch svedkov, poukázala na zvukový záznam z pojednávania. Podľa jej názoru výsluch svedka bol vedený nesprávne, nezákonne, účelovo a tendenčne. Žalovaná namietala aj tú skutočnosť, že súd prvej inštancie v napadnutom rozsudku nevyčerpал celý predmet konania, t. j. nedostatočne určitým spôsobom najprv rozhodol o zmene žaloby, ale následne nerozhodoval o taktó zmenenej žalobe, ale o pôvodnom návrhu a v napadnutom rozsudku sa preto ani nijako nevysporiadal s touto skutočnosťou, ako aj s námietkami žalovanej voči rozšíreniu uplatneného práva žalobcom zmenou žaloby. Vádu v zmysle § 421 písm. a/ CSP odôvodňovala poukazom na námietku o neurčitosti výroku uznesenia o pripustení zmeny žaloby, keď odvolací súd uviedol, že z výroku uznesenia je zrejmé, že sa mení iba sadzba uplatneného úroku z omeškania, čo žalovaná považuje pri posúdení tejto právnej otázky za odklon od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Podľa žalovanej výrok uznesenia o pripustení zmeny žaloby nezodpovedá požiadavke jeho určitosti a

zrozumiteľnosti. Namietala nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom, keď nárok žalobcu právne nekvalifikoval ako nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia za aplikácie § 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka vzhľadom na žalovanou vznesenú námietku premlčania. Podľa dovolateľky nemohla byť v roku 2012 platne uzatvorená ústna zmluva o pôžičke s nemožným predmetom plnenia jeden milión korún, namietala rozpor medzi uzatvorenou zmluvou o pôžičke. Poukazovala na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 327/2008. Navrhla, aby dovolací súd zrušil rozsudok odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

4. Žalobca v písomnom vyjadrení k dovolaniu navrhol, aby dovolací súd dovolanie odmietol a zaviazal žalovanú na náhradu trov dovolacieho konania v rozsahu 100 %, alternatívne podané dovolanie žalovanej zamietol a zaviazal žalovanú na náhradu trov dovolacieho konania v rozsahu 100 %.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 a 2 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Odôvodnenie rozhodnutia dovolacieho súdu je uvedené v nasledovných bodoch.

6. V danom prípade bolo dovolanie podané po 1. júli 2016, kedy nadobudol účinnosť nový civilný procesný kódex. Aj za účinnosti CSP treba dovolanie považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie aj podľa novej právnej úpravy nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu [viď napríklad rozhodnutia sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/2012 (poznámka dovolacieho súdu: pokiaľ sa v ďalšom texte odkazuje v zátvorke na „Cdo“, ide o odkaz na rozhodnutie najvyššieho súdu príslušnej spisovej značky)].

7. Už v rozhodnutiach vydaných do 30. júna 2016 najvyšší súd opakovane vyjadril záver aktuálny aj v súčasnosti, v zmysle ktorého právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 357/2015, 4 Cdo 1176/2015, 5 Cdo 255/2014, 8 Cdo 400/2015). Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

8. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania v CSP nemožno v žiadnom prípade interpretovať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad. Narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená (meritórnym rozhodnutím) musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti dovolania - to platí o všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch (1 Cdo 26/2017, 2 Cdo 154/2017, 3 Cdo 42/2017, 5 Cdo 12/2017, 7 Cdo 163/2017, 8 Cdo 73/2017).

9. Naďalej je tiež plne opodstatnené konštatovanie, že ak by najvyšší súd bez ohľadu na neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane [porovnaj rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sp. zn. II. ÚS 172/03 (poznámka dovolacieho súdu: pokiaľ sa v ďalšom texte odkazuje v zátvorke na „ÚS“, ide o odkaz na rozhodnutie ústavného súdu príslušnej spisovej značky)].

10. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho

súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 CSP (prípustnosť dovolania pre vady zmätočnosti) a § 421 CSP (prípustnosť dovolania pre riešenie právnej otázky).

11. V danom prípade žalovaná prípustnosť dovolania odvodila z § 420 písm. f/ CSP a porušenie práva na spravodlivý proces oprela o pochybenie odvolacieho súdu (aj súdu prvej inštancie) pri vykonávaní dokazovania, v hodnotení dôkazov a nedostatočnom odôvodnení rozhodnutia, namietala skutkové zistenia a nesprávne právne závery aj ohľadom pripustenia zmeny žalobného petitu (podľa žalovanej neurčitého, o ktorom súdy nerozhodovali). Dovolateľka tiež nesúhlasila s právnym posúdením veci a namietala odklon v zmysle § 420 ods. 1 písm. a/ CSP.

12. Aj vo vzťahu k § 420 písm. f/ CSP (tak, ako v prípade ďalších väd zmätočnosti uvedených v § 420 CSP) platí, že z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle tohto ustanovenia nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil namietanej vady zmätočnosti; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) odvolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (pozri rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 2 Cdo 8/2017, 3 Cdo 214/2017, 8 Cdo 73/2017).

13. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f/ CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

14. Právo na spravodlivý súdny proces je jedným zo základných ľudských práv a do obsahu tohto práva patrí viacero samostatných subjektívnych práv a princípov. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa o ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

15. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu vydaných do 30. júna 2016 tak, že sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to ako súd viedol spor) znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mariaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj R 129/1999 a tiež rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 38/2015, 5 Cdo 201/2011, 6 Cdo 90/2012). Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnú rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však konečné rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku.

16. Pokiaľ „postupom súdu“ nie je rozhodnutie súdu - finálny (meritórny) produkt prejednávania veci v civilnom sporovom, či mimosporovom konaní, potom už „postupom súdu“ vôbec nemôže byť ani časť rozhodnutia - jeho odôvodnenie (obsah, spôsob, kvalita, výstižnosť, presvedčivosť a úplnosť odôvodnenia), úlohou ktorej je vysvetliť dôvody, so zreteľom na ktoré súd rozhodol (pozri rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 ECdo 10/2014, 3 Cdo 146/2013). Podľa právneho názoru odvolacieho súdu treba pojem „procesný postup“ súdu vykladať takto aj za právnej úpravy účinnej od 1. júla 2016.

17. V súvislosti s námietkou dovolateľky o pochybení odvolacieho (i prvoinštančného) súdu v procese dokazovania najvyšší súd už podľa predchádzajúcej právnej úpravy dospel k záveru, že dôvodom znemožňujúcim realizáciu procesných oprávnení účastníka konania (a v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/

O.s.p. zakladajúcim prípustnosť dovolania) nebolo nedostatočné zistenie rozhodujúcich skutkových okolností, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu (porovnaj judikáty R 37/1993, R 42/1993, R 125/1999 a rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 85/2010, 2 Cdo 29/2011, 2 Cdo 130/2011, 3 Cdo 268/2012, 3 Cdo 108/2016, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011, 7 Cdo 38/2012). Pokiaľ súd nesprávne vyhodnotí niektorý z vykonaných dôkazov, môže byť jeho rozhodnutie z tohto dôvodu nesprávne, táto skutočnosť ale sama osebe prípustnosť dovolania v zmysle § 237 ods. 1 O.s.p. nezakladá (tu por. napr. uznesenia dovolacieho súdu sp. zn. 1 Cdo 85/2010 a 2 Cdo 29/2011). Aj keď súd v procese dokazovania nevykoná dokazovanie určitým dôkazným prostriedkom takým spôsobom, ktorý predpisuje zákon, dochádza taktiež „len“ k tzv. inej, v ustanovení § 237 ods. 1 O.s.p. neuvedenej vade (tu porovnaj napr. uznesenie dovolacieho súdu v jeho veci sp. zn. 3 Cdo 266/2009). Podľa právneho názoru dovolacieho súdu ani po novej právnej úprave civilného sporového konania, ktorá nadobudla účinnosť 1. júla 2016, nie je dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP postup súdu v procese zisťovania skutkových podkladov pre rozhodnutie, nedostatočné zistenie skutkového stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu. Na základe uvedeného je vyššie uvedená námietka dovolateľky nedôvodná.

18. Dovolací súd v súvislosti s námietkou dovolateľky o porušení § 420 písm. f/ CSP nedostatočným odôvodnením rozhodnutia odvolacieho súdu akcentuje, že právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné atribúty spravodlivého súdneho procesu, a táto skutočnosť jednoznačne vyplýva z ustálenej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. Z judikatúry tohto súdu vyplýva, že na taký argument strany sporu, ktorý je pre rozhodnutie podstatný a rozhodujúci, sa vždy vyžaduje špecifická odpoveď (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-A, s. 12, Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-B; Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997; Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998). Podľa konštantnej judikatúry Ústavného súdu SR (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04) „súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR je aj právo účastníka na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany; t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takémuto uplatneniu“. Dovolací súd poukazuje aj na doterajšiu judikatúru najvyššieho súdu - R 111/1998, R 2/2016, ako aj rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 364/2015, II. ÚS 184/2015, III. ÚS 288/2015 a I. ÚS 547/2016, v zmysle ktorých nedostatok odôvodnenia rozhodnutia (nepreskúmateľnosť) bol považovaný len za vlastnosť rozhodnutia súdu, ktorý zmätočnosť rozhodnutia nezakladá.

19. Po preskúmaní veci dovolací súd dospel k záveru, že v danom prípade obsah spisu nedáva žiadny podklad pre uplatnenie druhej vety stanoviska R 2/2016, ktorá predstavuje krajnú výnimku z prvej vety a týka sa výlučne len celkom ojedinelých (extrémnych) prípadov, ktoré majú znaky relevantné aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (pozri napríklad Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009, prípadne Ryabikh proti Rusku z roku 2003). V posudzovanej veci sú v dovolaní napadnutom rozhodnutí odvolacieho súdu (obsah ktorého nemožno posudzovať izolovane od rozsudku súdu prvej inštancie, lebo prvoinštančné a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok - viď rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08) zreteľne vysvetlené jeho podstatné dôvody, uvedené ustanovenia, ktoré súd aplikoval a z ktorých vyvodil svoje právne závery, ako i vysvetlené právne úvahy, ktorými sa pri rozhodovaní riadil. Prijaté právne závery sú primerane odôvodnené spôsobom zodpovedajúcim § 393 ods. 2 CSP (predtým § 157 ods. 2 O.s.p.). Za procesnú vadu konania v zmysle § 420 písm. f/ CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľky. Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia neznamená, že súd musí dať podrobnú odpoveď na každý argument účastníka konania (II. ÚS 76/07). Podľa názoru dovolacieho súdu dal odvolací súd v danom spore odpoveď na tie otázky, ktoré boli z jeho hľadiska relevantné pre rozhodnutie o odvolaní.

20. Prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP nezakladá ani to, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu (aj súdu prvej inštancie vrátane pripustenia zmeny žalobného petitu) spočívalo (prípadne) na nesprávnych právnych záveroch (porovnaj najmä judikáty R 54/2012 a R 24/2017, ale aj

viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 3 Cdo/105/2018, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 26/2010 a 8 ECdo 170/2014).

21. Na základe vyššie uvedeného žalovaná v prejednávanej veci nepreukázala opodstatnenosť porušenia práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f/ CSP, preto najvyšší súd jej dovolanie v tejto časti podľa § 447 písm. c/ CSP odmietol.

22. Pokiaľ žalovaná vyvodzuje prípustnosť jej dovolania z § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, dovolací súd uvádza, že v ustanovení § 421 CSP je výslovne zakotvená záväznosť judikatúry ako nepriama záväznosť vyplývajúca z jej osobitnej povahy, kde rozpor s judikatúrou zakladá možnosť dovolacieho prieskumu. Prípustnosť dovolania je upravená tak, že je toto prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu alebo ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

23. V prípade dovolania, prípustnosť ktorého vyvodzuje dovolateľ z § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, má viazanosť dovolacieho súdu dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP) kľúčový význam. Závery o (ne)prípustnosti dovolania prijíma dovolací súd na základe dôvodov uvedených dovolateľom (porovnaj § 432 CSP). Výsledok posúdenia prípustnosti dovolania je teda podmienený tým, ako dovolateľ súdu vysvetlí (konkretizuje a doloží), že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia dovolateľom označenej právnej otázky súdu a zároveň pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Tento dôvod prípustnosti sa teda viaže na ustálenú judikatúru najvyššieho súdu, ktorá nebola rešpektovaná zo strany odvolacieho súdu, a to konkrétne v tom, že odvolací súd zaujal iný právny záver, než aký v konkrétnej právnej otázke zaujal najvyšší súd vo svojich rozhodnutiach.

24. V dovolaní, ktorého prípustnosť sa opiera o § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, by mal dovolateľ: a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ vysvetliť (a označením rozhodnutia najvyššieho súdu doložiť), v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, c/ uviesť, ako by mala byť táto otázka správne riešená. Sama polemika dovolateľa s právnymi názormi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 písm. a/ CSP.

25. Ak dovolateľ v dovolaní, prípustnosť, ktorého vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, nevymedzí právnu otázku a neoznačí ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu, od ktorej sa podľa jeho názoru odvolací súd odklonil, dovolací súd nemôže uskutočniť meritórny dovolací prieskum, hranice ktorého nie sú vymedzené. V takom prípade nemôže svoje rozhodnutie založiť na predpokladoch alebo domnienkach (o tom, ktorú otázku a ktorý judikát, stanovisko alebo rozhodnutie mal dovolateľ na mysli). Ak by postupoval inak, rozhodol by bez relevantného podkladu. Na druhej strane, ale v prípade absencie vymedzenia právnej otázky a bez konkretizovania podstaty odklonu odvolacieho súdu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu s poukazom na tie rozhodnutia dovolacieho súdu, ktoré pre konkrétnu právnu otázku tvoria ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu, nemôže najvyšší súd pristúpiť ani k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili prvoinštančný a odvolací súd a v súvislosti s tým „suplovať“ aktivitu dovolateľa (advokáta, ktorý spísal dovolanie a zastupuje dovolateľa), z vlastnej iniciatívy vyhľadávať všetky rozhodnutia dovolacieho súdu, týkajúce sa danej problematiky a následne posudzovať, či sa odvolací súd odklonil od názorov v nich vyjadrených; v opačnom prípade by dovolací súd uskutočnil procesne neprípustný bezbrehý dovolací prieskum, priečiaci sa nielen (všeobecne) novej koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v CSP, ale aj (konkrétne) účelu ustanovenia § 421 ods. 1 CSP (pozri Števec M., Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomašovič M. a kol., Civilný sporový poriadok, Komentár, Praha: C. H. BECK, str. 1382 a rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 14/2018, 2 Cdo 167/2017, 3 Cdo 28/2017, 5 Cdo 13/2018, 7 Cdo 114/2018, 8 Cdo 78/2017).

26. Žalovaná, zastúpená advokátom, v dovolaní vyjadrila svoj nesúhlas s právnym názorom odvolacieho súdu (ako aj súdu prvej inštancie) ohľadom určiti výroku uznesenia o pripustení zmeny žaloby a nekvalifikovania nároku žalobcu ako nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia za aplikácie § 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka vzhľadom na ňou vznesenú námietku premlčania. Podľa názoru dovolateľky nemohla byť v roku 2012 platne uzatvorená ústna zmluva o pôžičke s nemožným predmetom plnenia jeden milión korún. S akcentom na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 327/2008 mala za to, že odvolací súd sa dovolaním napadnutým rozsudkom odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (bližšie viď bod 3. tohto rozhodnutia). Z uvedeného je tak zjavné, že dovolateľka nesúhlasila so záverom súdov nižších inštancií o zmene žalobného návrhu a priznaní nároku žalobcu na zaplatenie žalovanej sumy s príslušenstvom voči jej osobe titulom uzatvorenej zmluvy o pôžičke, pričom tento záver súdov bol výsledkom procesu komplexného vyhodnotenia skutkových okolností prejednávanej veci, ktoré v konaní vyšli najavo a ktoré v rámci zásady voľného hodnotenia dôkazov súdy viedli k právnemu záveru a prijatiu ich rozhodnutia. Pokiaľ teda dovolateľka namietala nesprávnosť skutkových zistení a vyhodnotenia dôkazov odvolacím súdom (aj súdom prvej inštancie); touto nesprávnosťou však nie je možné odôvodniť dovolanie, ktorého prípustnosť dovolateľka vyvodzuje z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ CSP. Ako bolo už vyššie uvedené, len samotné spochybňovanie správnosti skutkových zistení a vyhodnotenia dôkazov súdom, či sama polemika s rozhodnutím odvolacieho súdu alebo prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia, prípadne kritika jeho prístupu zvoleného pri právnom posudzovaní žalobného nároku, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 CSP a § 432 ods. 2 CSP.

27. Dovolací súd navyše pripomína, že úvaha, či výsledky konania, ku ktorým sa dospelo pred žalobcom požadovanou zmenou návrhu, (ne)môžu byť podkladom pre konanie o zmenenom návrhu, súvisí s predbežným hodnotením dôkazov a je výsledkom vnútorného presvedčenia sudcu a jeho myšlienkového postupu. Táto úvaha patrí len súdu rozhodujúcemu o návrhu na pripustenie zmeny návrhu. Dovolací súd, posudzujúci prípustnosť dovolania z hľadiska možnosti výskytu procesnej vady konania v zmysle § 420 písm. f/ CSP (predtým § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.) v konaní odvolacieho súdu, nemôže prehodnocovať správnosť tejto úvahy súdu (porovnaj judikát R 52/2012, rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 94/2007, 2 Cdo 69/2010, 4 Cdo 67/2016).

28. Pokiaľ dovolateľka poukazovala na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 327/2008, uvedené rozhodnutie riešilo otázku (ne)platnosti kúpnej zmluvy, predmetom ktorej bol odplatný prevod majetkového podielu v družstve a na jej základe zaplatenie sumy 1 694 eur. V danej veci však išlo o riešenie otázky, či majetkový podiel ako iná majetková hodnota (nie vlastníctvo k veciam) je alebo nie je právne dovoleným predmetom plnenia aj so zreteľom na zákon č. 42/1992 Zb., ktorý prevod majetkového podielu nezakazoval. Aj keď dovolací súd vo všeobecnej časti svojho odôvodnenia sa zaoberal právnym úkonom, jeho náležitosti a predmetom, odôvodnenie sa vzťahuje na ním prejednávaný predmet konania, ktorý je odlišný od posudzovanej veci. Preto nemožno rozhodnutie odvolacieho súdu v posudzovanej veci považovať za také, ktoré predstavuje odklon od právnych záverov dovolateľkou označeného rozhodnutia.

29. Zhrnúc uvedené dovolací súd môže len konštatovať, že žalovaná nevymedzila ňou uvádzaný dovolací dôvod (§ 421 ods. 1 písm. a/ CSP) spôsobom uvedeným v § 431 až § 435 CSP. Nie je totiž možné argumentovať tým, že odvolací súd sa pri riešení právnej otázky, od ktorej záviselo jeho rozhodnutie, odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu bez toho, aby dovolateľka túto otázku konkrétne nevymedzila a nevysvetlila (konkretizovala a doložila). Ak teda dovolateľka prípustnosť dovolania odôvodnila ustanovením § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, t. j. odklonom od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, potom mala v dovolaní výslovne zafinovať relevantnú právnu otázku a uviesť, od ktorých rozhodnutí dovolacieho súdu predstavujúcich ustálenú súdnu prax sa odvolací súd pri riešení právnej otázky, od ktorej záviselo jeho rozhodnutie, odklonil, čo však neurobila. Dovolací súd preto dospel k záveru, že prípustnosť dovolania žalovanej z § 421 ods. 1 písm. a/ CSP nevyplýva.

30. Podľa § 447 písm. f/ CSP dovolací súd odmietne dovolanie, ak nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi, alebo ak dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až § 435 CSP.

31. So zreteľom na uvedené dovolací súd dovolanie žalovanej v časti, v ktorej namietala nesprávne právne posúdenie veci podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP v zmysle § 447 písm. f/ CSP odmietol.
32. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).
33. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.